

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 114/05-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júna 2005 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Bárányu prerokoval sťažnosť Z. L., bytom K., zastúpenej advokátom JUDr. J. L., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 443/01, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Z. L. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 443/01 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 443/01 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietahov.

3. Z. L. p r i z n á v a primerané finančné zadostučinenie vo výške 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Poprad p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Poprad je p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia Z. L. na účet advokáta JUDr. J. L., K., vo výške 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti Z. L. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. marca 2005 doručená sťažnosť Z. L., bytom K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. L., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 443/01 žalobkyne Z. L. proti M. K. o zaplatenie 260 000 Sk s prísl.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že 11. mája 2001 podala okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy vo výške 260 000 Sk s prísl. Dňa 12. novembra 2001 podal žalovaný proti rozsudku okresného súdu odvolanie. Od tejto doby sa podľa sťažovateľky datujú prietahy v konaní okresného súdu, pretože zákonná sudkyňa mala spis po doručení odvolania postúpiť odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Sťažovateľka si uplatňuje primerané finančné zadosťučinenie vo výške 60 000 Sk. Svoj nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia zdôvodnila sťažovateľka tým, že od podania žaloby nie je doteraz vo veci právoplatne rozhodnuté, čo u nej vyvoláva stav právnej neistoty.

Porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vidí sťažovateľka v tom, že od 14. mája 2001 nie je do dnešného dňa občianske súdne konanie o zaplatenie

260 000 Sk s prísl. právoplatne skončené. Namieta, že vec mala byť po podaní odvolania bez zbytočného odkladu postúpená odvolaciemu súdu.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo Z. L. (...) na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, postupom Okresného súdu v Poprade, v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 443/01 porušené bolo.

Z. L. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 60 000 Sk, ktoré jej je Okresný súd v Poprade povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

Okresný súd Poprad je povinný nahradiť Z. L. trovy právneho zastúpenia (...) na účet advokáta JUDr. J. L. (...).“

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu, ktorý vo svojom vyjadrení z 31. mája 2005 uviedol prehľad vykonaných úkonov v danej právnej veci a poukazuje na to, že okresný súd postupoval v súlade so zákonnými ustanoveniami. Odvolanie žalovaného vykazovalo vady, preto bolo potrebné tieto vady odstrániť. Za tým účelom okresný súd viackrát zisťoval pobyt žalovaného, ktorý bol vo výkone väzby. Podľa názoru predsedu okresného súdu nedošlo k závažnejším prietahom. Predseda okresného súdu navrhuje, aby ústavný súd sťažnosti nevyhovel.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení z 31. mája 2005 súhlasil s upustením od ústneho pojednávania. Sťažovateľka v sťažnosti súhlasila tiež s upustením od ústneho pojednávania.

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 114/05-12 z 13. apríla 2005 bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 443/01, v rámci ktorého namieta sťažovateľka zbytočné prietahy, možno hodnotiť ako konanie, ktoré nie je po skutkovej ani po právnej stránke zložitú.

V rámci druhého kritéria „správanie účastníkov konania“ ústavný súd nezistil také správanie sťažovateľky, ktorým by prispela k celkovej dĺžke konania. Avšak žalovaný prispel k celkovej dĺžke konania z dôvodu neznámeho pobytu a pobytu vo väzbe.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 443/01 ústavný súd zistil, že boli vykonané tieto úkony:

Dňa 14. mája 2001 bol na okresnom súde podaný návrh na vydanie platobného rozkazu.

Dňa 24. mája 2001 okresný súd vyzval žalovaného, ktorý bol vo výkone väzby, na vyjadrenie k návrhu na začatie konania.

Dňa 5. júna 2001 došlo okresnému súdu vyjadrenie k žalobe.

Dňa 19. júna 2001 bol určený termín pojednávania na 6. júl 2001.

Dňa 26. júna 2001 došlo okresnému súdu ospravedlnenie neúčasti žalovaného na nariadenom pojednávaní.

Dňa 27. júna 2001 došlo okresnému súdu ospravedlnenie neúčasti žalobkyne na nariadenom pojednávaní.

Dňa 6. júla 2001 bolo pojednávanie odročené z dôvodu neúčasti účastníkov konania.

Dňa 25. septembra 2001 bol určený termín pojednávania na 19. október 2001.

Dňa 19. októbra 2001 sa uskutočnilo pojednávanie (žalovaný neprítomný), na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorým sa žalobe vyhovel.

Dňa 12. novembra 2001 došlo okresnému súdu odvolanie žalovaného proti rozsudku.

Dňa 19. decembra 2001 okresný súd vyzval žalobkyňu na vyjadrenie k odvolaniu.

Dňa 16. januára 2002 došlo okresnému súdu vyjadrenie žalobkyne.

Dňa 4. februára 2002 okresný súd požiadal Krajskú prokuratúru v Prešove a Okresný súd Prešov o výsluch žalovaného, ktorý bol toho času vo výkone väzby.

Dňa 14. februára 2002 došla okresnému súdu odpoveď Krajskej prokuratúry v Prešove.

Dňa 18. februára 2002 bol v spise urobený úradný záznam, z ktorého vyplýva, že na výsluch žalovaného je potrebný súhlas vyšetrovateľa, prípadne dozorujúceho prokurátora.

Dňa 18. februára 2002 došiel okresnému súdu súhlas Okresného súdu Prešov k eskorte a výsluchu žalovaného.

Dňa 18. júla 2002 sa v spise nachádza úradný záznam, z ktorého vyplýva, že možným termínom na výsluch žalovaného je 23. júl 2002.

Dňa 5. septembra 2002 sa v spise nachádza úradný záznam, z ktorého vyplýva, že žalovaný bol z výkonu väzby v L. premiestnený do K.

Dňa 6. decembra 2002 bol určený termín výsluchu na 23. január 2003.

Dňa 13. decembra 2002 došlo okresnému súdu ospravedlnenie neúčasti právneho zástupcu žalobkyne.

Dňa 23. januára 2003 bol uskutočnený výsluch žalovaného.

Dňa 23. januára 2004 bol spis pridelený na vybavenie sudkyňi JUDr. J. B.

Dňa 18. februára 2004 bol žalovaný vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 2. marca 2004 bol žalovaný opäť vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie na inú adresu.

Dňa 28. mája 2004 okresný súd zisťoval v Registri obyvateľov v Banskej Bystrici trvalý pobyt žalovaného.

Dňa 7. júna 2004 došla okresnému súdu odpoveď z Registra obyvateľov v Banskej Bystrici.

Dňa 6. júla 2004 okresný súd zisťoval, či nie je žalovaný vo výkone trestu odňatia slobody a či nie je trestne stíhaný.

Dňa 15. júla 2004 sa v spise nachádza úradný záznam, že voči žalovanému nie je okresným súdom vedené trestné stíhanie.

Dňa 19. júla 2004 došlo okresnému súdu oznámenie Ústrednej evidencie väzňov Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky, že žalovaný nie je toho času vo väzbe ani vo výkone trestu odňatia slobody.

Dňa 26. júla 2004 došla okresnému súdu správa Obvodného oddelenia Policajného zboru v P., že sa nepodarilo zistiť pobyt žalovaného.

Dňa 30. júla 2004 došla okresnému súdu správa Mestskej polície P., v ktorej sa uvádza, že žalovaný býva v S. na bližšie neuvedenej adrese.

Dňa 11. augusta 2004 bolo mesto S. vyzvané na vyjadrenie, či je žalovaný prihlásený v S. na trvalý alebo prechodný pobyt.

Dňa 23. augusta 2004 došla okresnému súdu odpoveď od Mestského úradu v S.

Dňa 18. novembra 2004 sa v spise nachádza úradný záznam, že žalovaný je vo väzbe v P.

Dňa 18. novembra 2004 bol dožiadaný Krajský súd v Prešove o oznámenie adresy, na ktorej žalovaný preberá zásielky.

Dňa 29. novembra 2004 došla okresnému súdu odpoveď Krajského súdu v Prešove, že žalovaný sa nachádza v Ústave na výkon väzby v P.

Dňa 9. mája 2005 bol daný pokyn na zapožičanie trestného spisu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 T 1/03.

Dňa 19. mája 2005 došla okresnému súdu odpoveď Krajského súdu v Prešove, že predmetný spis sa nachádza na Najvyššom súde Slovenskej republiky.

Ústavný súd zistil, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 8 C 443/01 došlo k zbytočným priet'ahom od 23. januára 2003 (výsluch žalovaného) do 23. januára 2004 (spis pridelený inému zákonnému sudcovi) v trvaní 12 mesiacov.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže k porušeniu základného práva došlo nekonaním okresného súdu, ústavný súd mu prikázal konať vo veci vedenej pod sp. zn. 8 C 443/01.

Sťažovateľka si uplatnila primerané finančné zadosťučinenie vo výške 60 000 Sk. Svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnila tak, že nekonaním okresného súdu je v stave právnej neistoty.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľky a vyslovil porušenie jej základného práva na prejednanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 443/01 a prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov. Dovršením opatrení smerujúcich zo strany ústavného súdu k odstráneniu stavu právnej neistoty bolo i priznanie primeraného finančného

zadosťučinenia vo výške 10 000 Sk. Ústavný súd vzal do úvahy predmet sporu a jeho zložitosť a dĺžku jeho trvania. Výšku zadosťučinenia stanovil ústavný súd najmä s ohľadom na zistené obdobie nečinnosti okresného súdu a na uvedené kritériá riešenia zisteného porušenia základných práv, pričom vychádzal zo spisu okresného súdu.

Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosti nevyhoviel.

Sťažovateľka bola vo veci sčasti úspešná, a preto bolo potrebné rozhodnúť o náhrade trov konania okresným súdom.

Podľa ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi.

Predmet konania – ochrana základných ľudských práv a slobôd – je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučením.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2004 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 15 008 Sk.

Ústavný súd priznal právnomu zástupcovi sťažovateľky odmenu za dva úkony právnej služby, a to prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady, napísanie sťažnosti. Podľa takto určených kritérií sú trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby vo výške 5 302 Sk (odmena za jeden úkon je 2 501 Sk plus režijný paušál 150 Sk

za každý úkon), ktoré ústavný súd zaviazal okresný súd uhradiť právnemu zástupcovi sťažovateľky.

Z uvedených dôvodov ústavný rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2005